

חוק הנזיקין האזרחיים (אחריות המדינה) (תיקון מס' 5) (הגשת תביעות נגד המדינה על-ידי נתין מדינת אויב או תושב אזור עימות), התשס"ב-2002

תוספת סעיפים 5ב עד 5ה
 1. בחוק הנזיקים האזרחיים (אחריות המדינה), התשי"ב-1952¹ (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף 5א, יבוא:

"תביעות אויב 5ב. (א) בסעיף זה –

"**אויב**" ו- "**ארגון מחבלים**" – כהגדרתם בסעיף 91 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.²

(ב) על אף האמור בכל דין, אין המדינה אחראית בנזיקין לנזק שנגרם למי שהוא נתין של מדינה שהיא אויב, אלא אם הוא שוהה כדין בישראל או למי שהוא פעיל בארגון מחבלים, וכן למי שניזוק בעת שפעל בשליחותו של אחד מהם, או מטעמו, למעט לנזק שנגרם בסוגי תביעות או לסוגי תובעים כאמור בתוספת הראשונה.

תביעות תושב אזור עימות 5ג. (א) בסעיף זה –

"**אזור עימות**" – אזור מחוץ לשטח מדינת ישראל (במחוז זה – ~~אזור~~) ששר הביטחון הכריז לגביו שהוא ~~אזור עימות~~, כאמור בסעיף קטן (ד), שמתקיימים לגביו שני אלה:

(1) התקיים בו עימות;

(2) עובר לפרוץ העימות לא היתה נוכחות של כוחות הביטחון באזור [או: כוחות הביטחון לא שהו באזור, אלא בשל העימות]

"**המדינה**" – לרבות רשות, גוף או אדם הפועלים מטעמה;

"**עימות**" – מצב דברים שבו מתרחשים אירועים בעלי אופי צבאי בין כוחות הביטחון לבין גורמים סדירים או בלתי סדירים העוינים לישראל.

¹ ס"ח התשי"ב, עמ' 339, התשמ"ט, עמ' 16, הצ"ח התשנ"ז עמ' 493.
² ס"ח התשל"ז, עמ' 322.

(ב) על אף האמור בכל דין, אין המדינה אחראית בנוזיקין לנזק שנגרם לתושב באזור עימות בשל אחד מאלה –

~~(1) מעשה שנעשה במסגרת עימות או כתוצאה מעימות;~~

מעשה שביצעו כוחות הביטחון באזור עימות, למעט נזק שנגרם בסוגי תביעות או לסוגי תובעים המנויים בתוספת השניה.

(ג) (1) שר הביטחון ימנה ועדה מיוחדת שאלה חבריה:
(1)
(2)
(3)

(2) הועדה המיוחדת מוסמכת לאשר תשלום מיוחד, לפני משורת הדין, למי שסעיף קטן (ב) חל עליו, אם ראתה, מטעמים שתפרט בהחלטה, כי בשל נסיבות מיוחדות מן הצדק לעשות כן (בסעיף קטן זה – תשלום מיוחד);

(3) סכומו של תשלום מיוחד, אופן תשלומו ותנאים נלווים לתשלומו ייקבעו לפי שיקול דעתה של הועדה המיוחדת;

(2) שר הביטחון, בהתייעצות עם שר המשפטים, ובאישור ועדת חוקה חוק ומשפט של הכנסת יקבע בתקנות את אופן הגשת הבקשה לועדה המיוחדת ואת הסמכויותיה.

(ד) שר הביטחון רשאי להכריז על שטח שהגדיר שהוא אזור עימות; הכריז השר כאמור, יקבע בהכרזה את גבולות אזור העימות ואת משך הזמן שבו התקיים העימות באזור. הודעה על ההכרזה תפורסם ברשומות.

שר הביטחון, לאחר התייעצות עם שר המשפטים, ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לשנות בצו את התוספת הראשונה והתוספת השניה".

שינוי
תוספות
בצו
ד5

2. אחרי סעיף 9 לחוק העיקרי יבוא:
הוספת סעיף 9א

"שמירת דינים 9א. אין בהוראות סעיפים 5ב ו-5ג כדי לגרוע מכל הגנה, חסינות או הוראת פטור, הנתונה למדינת ישראל על פי כל דין".

3. הוראות סעיפים 5ב עד 5ד לחוק העיקרי, כנוסחם בסעיף 1 לחוק זה, יחולו על מעשה שארע אחרי יום כ"ט באלול התש"ס (29 בספטמבר 2000), אך למעט מעשה שבשלו הוגשה תובענה והחלו בשמיעת הראיות בה לפני מועד פרסומו של חוק זה.
הוראות תחילה ותחולה

תוספת ראשונה

(סעיף 5ב(ב))

תביעה שעילתה נזק שנגרם לאדם כאמור בסעיף 5ב(ב) בעת שהיה מצוי במשמורת של מדינת ישראל כעצור או כאסיר ואשר לאחר שחדל להיות במשמורת לא חזר להיות פעיל או חבר בארגון מחבלים או לפעול מטעמו או בשליחותו כאמור;

תוספת שניה

(סעיף 5ג(ב)(2))

1. תביעה שעילתה נזק שנגרם לתושב אזור עימות בשל מעשה שביצע המשרת בכוחות הביטחון, ובלבד שהורשע בעבירה בשל אותו מעשה בפסק דין חלוט בבית דין צבאי או בבית משפט בישראל; לעניין זה "עבירה" - למעט עבירה שבהגדרתה נקבע כי רשלנות היא היסוד הנפשי הדרוש לשם התהוותה או עבירה שהיא מסוג העבירות של אחריות קפידה, [כמשמעותן בסעיפים 21 ו 22 לחוק העונשין, התשל"ז-1977³];
 2. תביעה שעילתה נזק שנגרם לתושב אזור עימות בעת שהיה מצוי במשמורת של מדינת ישראל כעצור או כאסיר;
 3. תביעה שעילתה מעשה של המינהל האזרחי או מינהלת הממשל, התיאום והקישור, שנעשה שלא במסגרת עימות או כתוצאה מעימות;
- בסעיף זה,
1. "המינהל האזרחי" – כהגדרתו בחוק יישום ההסכם בדבר רצועת עזה ואזור יריחו (הסדרים כלכליים והוראות שונות)(תיקוני חקיקה), התשנ"ה – 1994⁴;
 2. "מינהלת הממשל, התיאום והקישור" – כהגדרתה בצו הקמת מינהלת הממשל, התיאום והקישור (אזור חבל עזה) (מס' 110), התשנ"ה – 1994;
 3. תאונת דרכים כמשמעותה בחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975⁵, שבה מעורב רכב של כוחות הביטחון, אשר מספר הרישוי שלו או זהותו של מי שנהג בו בעת התאונה ידועים, זולת אם התאונה אירעה אגב פעילות מבצעית של הרכב או פעילות עוינת של הנפגע נגד המדינה או נגד אוכלוסייה אזרחית;
 4. נזקי רכוש שנגרמו לרכב עקב תאונת דרכים כמשמעותה בחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975, אף אם לא נגרם באותה תאונת דרכים נזק גוף, ובלבד שהתקיימו יתר התנאים הקבועים בסעיף 4.

³ ס"ח התשל"ז, עמ' 322.

⁴ ס"ח התשנ"ה 326.

⁵ ס"ח התשל"ה, ע' 234.